

[מצנת ברבית פהנים בקל יום]

שעה

שנצטוו הפהנים שיברכו ישראל בקל יום, שנאמר: פה תברכו את
בני ישראל אמור להם.

משרשי הפנה, שחפץ השם בטובו הגדול לברך עמו על-יד המשרחים
החונים תמיד בית יי וכל מתשבתם רבקה בעבודתו ונפשם קשוירה ביראתו כל
היום, ובכוחם תחול הברכה עליהם ותברכו כל מעשיהם, ויהי נעם השם
עליהם.

ואל תתמה לאמר: ולו חפץ השם בברכתם, יצו אתם את הברכה ואין צורך
בברכת הפהנים — כי כבר הקדמתי לך פעמים רבות כי בלח הקשר מעשינו
תחול הברכה עלינו, כי ידו ברור הוא פתחה לכל שואל בהיותו מקשר ומוכן
לקבלת השוב.

ועל כן, כי בחר בנו מקל העמים ורצה שנזכה בטובו, הוהירנו וצננו להכין

מעשינו ולהכשיר גופנו במצוותיו להיוחנו ראויים אל השוב; גם צננו בטובו
הגדול לבקש ממנו הברכה, ושנא אל אותה על-יד המשרחים השוהרים, כי כל
זה יהיה זכות לנפשונו, ומתוך כך נזכה בטובו.

מדיגי הפנה, מה שאמרו זכרונם לברכה, שאין הפהנים נושאים בפיהם
אלא בעשרה, והפהנים מן המגזן. וכיצד היא נשיאות פנים: בשעה שגייע
שליח-צבור לעבודה, קלומר פשי-רצה להתחיל בברכת "רצה", כל הפהנים
העומדים בבית-הכנסת עולין לדוכן, ופגיהן למול ההיכל ונאחריהם כלפי העם,
ואצבעותיהם פפופות על פניהם, עד שישלים שליח-צבור ברבית הודאה.

ואחר-כך מחזירין פגיהן כלפי העם ופושטין אצבעותיהם ומגביהין ידיהן
כנגד פתפיהם, ומתחילין "יברך", ושליח-צבור מקרא אותן מלה מלה,
שנאמר "אמור להם", והם עונים אחריו בקול נאה; וכשמשלימין פסוק
ראשון, כל העם עוגין אמן, וכן בפסוק שני ושלישי; וכשמשלימו הג' פסוקים
מתחיל שליח-צבור ב"שים שלום" וגומר, והפהנים מחזירין פגיהם כלפי
הקדש וכופפין אצבעותיהן ועומדין שם בדוכן עד שיגמר ברבית "שים שלום",
וחזירין למקומן.

ומנהגנו היום שהפהנים אינן עולין בדוכן אלא עומדין לפגי הארון ועושין
פסוד שכתבנו; וקדם שחזירו פגיהם לברך העם מברכים: ברור אפה ה'
אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצוותיו וצננו בקדשתו של אהלן וצננו

לְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה. וְכָל פְּנוֹת שִׁיְהִיו פּוֹנִין, כְּגוֹן חֲזַרְת פְּגִיָּהּם לְצַבּוֹר
אוֹ לְהִיכָל, יִהְיוּ לְעוֹלָם דְּרֵךְ יָמִין.
וְשִׁשָּׁה דְּבָרִים מוֹנְעִין מִן הַפְּתָנִים נְשִׂאוֹת-בָּפִים: הַלְשׁוֹן וְהַמּוֹמִין וְהַעֲבָרָה
וְטִמְאַת הַיָּדִים וְהַשָּׁנִים וְהַיִּין. וּבְאִוֵּר דְּבָרִים אֵלֶּה, עִם יֵתֵר פְּרָטֵי הַמְצָנָה, הַכֹּל
מִבְּאֵר בְּפֶרֶק אַחֲרוֹן מִמְּגִלָּה וְסַעֲנִית וּבִשְׂבִיעֵי מִמְּסַכֶּת סוּטָה.
וְנוֹהֲגֵת מְצָנָה זוֹ בְּכָל מְקוֹם וּבְכָל זְמַן בַּפְּתָנִים, כִּי עֲלִיהֶם מְצָנָה זוֹ לְבָרֵךְ אֶת
יִשְׂרָאֵל. וּבִשְׁחֵרִית וּבְמוֹסָף וּבְנִעִילָה חֲבִין לְבָרְכֶם, אֲבָל בְּמִנְחָה שֶׁל כָּל יוֹם אֵין
שָׁם נְשִׂאוֹת-בָּפִים, מִפְּנֵי שֶׁבְּמִנְחָה כָּבֵד סְעִדוּ כָּל אָדָם וַיֵּשׁ שָׁם חֲשֵׁשׁ יִין, וְשִׁכַּר
אֲסוּר בְּנְשִׂאוֹת-בָּפִים; אֲפִלּוּ בְּמִנְחַת טַעֲנִית גְּזֵרוֹ וְכַרְוָנָם לְבָרְכָה אֲטוּ מִנְחָה שֶׁל
כָּל יוֹם, וְכַדְפָּסֶק רַב נִחְמָן בְּפֶרֶק בְּתָרָא דְסַעֲנִית; אֲבָל אָמְרוּ שָׁם: אֵלֶּא הָאִידְנָא
מֵאֵי טַעֲמָא פְּרָסֵי בְּיָהּוּ קִהְנֵי בְּמִנְחָתָא דְסַעֲנִיתָא, הוּאִיל וְסַמוּד לְשַׁקִּיעַת הַחֲמָה
מִצְלוּ לָהּ כְּתַפְלַת גְּעִילָה דְמִיָּא.